

ת"פ 19986/04/18 - מדינת ישראל נגד שי לביא

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 19986-04-18 מדינת ישראל נ' לביא
בפני כבוד השופט עמית מיכלס

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

שי לביא

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד רונן גינגולד, שלוחת תביעות ראשל"צ

ב"כ הנאשם: עו"ד דנה גויסקי

הכרעת דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

על פי עובדות כתב האישום המתוקן התקשר הנאשם ביום 31.1.2018 למחלקת המכירות בחברת "בזק" ונענה על ידי הגב' רינה לוטן עטיה, שעבדה באותה עת כנציגת מכירות בחברה. במסגרת שיחתם הטלפונית ביקש הנאשם מגב' עטיה להעביר למנכ"ל החברה את המסר: "שיתכונן לאבד ילד".

2. הנאשם לא כפר ביסוד העובדתי של העבירה והודה שהמלל המצוין בכתב האישום אכן נאמר על ידו. עם זאת כפר באשמה, תוך שהעלה שלוש טענות חלופיות מרכזיות. האחת, לא מתקיים בעניינו היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירת האיומים. השנייה, יש לזכותו מטעמים של הגנה מן הצדק, במובן זה שהמאשימה הגישה נגדו כתב אישום בעבירת איומים כעבירה יחידה, באופן מפלה ותוך אכיפה בררנית. השלישי, מעשיו חוסים תחת הגנת "זוטי דברים".

נבחן, אפוא, את טענות הנאשם אחת לאחת, תוך התייחסות לנימוקי הצדדים, הוראות החוק והפסיקה שהוגשה מטעמם.

האם יש להורות על ביטול כתב האישום מטעמים של אכיפה בררנית?

3. בתמצית, נטען מטעם ההגנה שלא היה מקום להגיש נגד הנאשם את כתב האישום נוכח פסק דינו של בית המשפט העליון ברע"פ 6478/18 מדינת ישראל נ' אורי אור קמארי (23.1.2019) (להלן: עניין קמארי), במסגרתו נדחה ערעור המדינה על החלטת בית המשפט המחוזי, לפיה העמדה לדין בגין עבירה של אימים, ללא עבירות נלוות, מהווה אכיפה בררנית, בשל היותה שרירותית.

4. מנגד טען ב"כ המאשימה שיש לדחות את הבקשה לאור שוני בנסיבות, ולאחר שנאמר מפורשות בהחלטה בעניין קמארי שהיא ניתנת בשים לב לנסיבות ה"עושה" וה"מעשה", ובשים לב לעמדת קורבן העבירה, ומשכן אין מדובר בעניינו בהלכה מחייבת. עוד הזכיר שתהליך הגשת כתב אישום הינו תהליך מורכב, הכולל, מעבר לבחינת התשתית הראייתית, גם את בחינת האינטרס הציבורי בהגשתו. משכך, הסתמכות על נתונים כמותיים סטטיסטיים אינה אפשרית. מטעם המאשימה הוגשו מספר כתבי אישום כדוגמא לכך שאין מדובר במקרה יחיד בו הוגש כתב אישום המכיל עבירה בודדת של אימים.

5. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, מצאתי לדחות את בקשת הנאשם לביטול כתב האישום, זאת ממספר טעמים.

האחד, פסק הדין של בית המשפט המחוזי [ע"פ (מח' נצרת) 22160-04-17 (להלן: פסק הדין של בית המשפט המחוזי)] נסמך על נתונים סטטיסטיים שהוצגו לעיונו. נתונים אלו לא הוצגו לעיוני במהלך הדיון הנוכחי, כך שלא התאפשר לי לבחון אותם במסגרת הדיון שלפני. במובן המשפטי, החלטת בית המשפט המחוזי, וכמוה גם החלטת בית המשפט העליון שניתנה בדעת יחיד, איננה בבחינת הלכה מחייבת, במובן זה שלא ניתן לצפות מבית המשפט הדין במקרה אחר לסמוך ידיו על תוצאת ההחלטה מבלי להידרש בעצמו למסד העובדתי שעל בסיסה ניתנה, ומבלי לחוות את דעתו העצמאית בקשר לנתונים שהוצגו, דרך הצגתם, רמת הפירוט שלהם, ובחינת מידת התאמתם לאירוע הנדון.

השני, במקרה שלפנינו, אין מדובר בעבירה שהשימוש שנעשה בה הינו נדיר. ההיפך הוא הנכון. מדובר באחת העבירות הנפוצות ביותר, בה נעשה שימוש תדיר על ידי המאשימה, גם כאשר מדובר בעבירה יחידה. עמדתה היא שהעיסוק בנתונים הסטטיסטיים, שבעת האחרונה תופס תאוצה, מן הראוי שיישמר לאותם מקרים בהם מדובר בהגשת כתב אישום בעבירה שאינה שכיחה, או עבירה שבאופן רגיל אינה נאכפת, או כאשר מתגלים פערים בקשר לסעיפי עבירה בהם מוגשים כתבי אישום בנושא מסוים על ידי יחידות תביעה שונות, שאז יש מקום לבדוק את סבירות שיקול הדעת של המאשימה בכל הנוגע להחלטתה להגיש את כתב האישום או לשיקול דעתה בבחירת סעיף העבירה.

על אותו משקל, אין לצפות שכל כתב אישום הכולל עבירה לגביה לא נכתבה הנחייה של פרקליט המדינה, יימחק מסיבה זו בלבד, זאת לא רק מן הטעם שהדבר אינו מעוגן בחוק ובפסיקה, אולם גם מן הטעם שלתובע סל כלים נוסף בדמות ההנחיות הכלליות של פרקליט המדינה להן הוא מחויב ממילא בהגשת כתב אישום באשר הוא. מנגד, באותם מקרים בהם נכתבה הנחיית הפרקליט לגבי עבירה מסוימת, יאפשר הדבר לבחון האם המאשימה עמדה באמות המידה

שהותו באותה הנחיה, כאחד הנימוקים לבחינת שיקול דעתה.

השלישי, הדברים יפים מכוח כלל של קל וחומר, כאשר מדובר בבחינת שיקול הדעת של המאשימה בכל הנוגע לאינטרס הציבורי שבהגשת כתב האישום. כידוע, שיקולים הכרוכים בבחינת האינטרס הציבורי הינם רבים ומגוונים. כך למשל, בהקשר של עבירת האיומים, המאשימה בוחנת את עברו הפלילי של החשוד, לרבות תיקים שנסגרו נגדו בעבר והעילה לסגירתם, יחסי המאיים והמאויים, נסיבות אמירת דבר האיום, התנהגות המאויים שקדמה להשמעת דבר האיום, נוסח האיום, נזק שיכול להיגרם מניהול התיק למתלונן או לצד שלישי, קיומם של קשיים ראייתיים וקשיים בניהול התיק, משאבים שיוקצו לכך וכיו"ב. מאחר שה"תפירה" של ההחלטה המתקבלת על ידי תובע אם להגיש כתב אישום או להימנע מהגשתו הינה "תפירה ידנית", קשה עד מאוד להשוות את החלטתו, בנסיבות הייחודיות של המקרה הנבחן על ידו, להחלטתו של תובע אחר שקיבל החלטה בהסתמך על מסד נתונים שונה.

החלטת בית המשפט העליון בעניין קמארי התבססה על הנתונים הסטטיסטיים כקריטריון אחד מני רבים. בתוך כך התייחס בית המשפט גם ל"נסיבות מעשיו של המשיב, שלא לוו בחומרה יתירה; ונסיבותיו האישיות של הנאשם ושל המתלונן". בחינת הנסיבות בענייננו מצביעה על כך שבניגוד לעניין קמארי, לנאשם ולמתלוננת לא הייתה היכרות קודמת, והמתלוננת נזקקה נוכח דבר האיום שהושמעו. מהרישום הפלילי של הנאשם, שכאמור הוגש בהסכמת באת כוחו, עולה שנגד הנאשם הוגשו בעבר שלושה כתבי אישום, בעבירות של חבלה כשהעברין מזויין, פציעה, החזקת סכין שלא כדין, חבלה במזיד ברכב, תקיפת עובד ציבור, ואף איומים. שניים מהתיקים הסתיימו בצו אשפוז, לאחר שנמצא שהנאשם לא היה כשיר לעמוד לדין או לאחר שזוכה. בחינת מיהות העושה ומהות המעשה, קרי, איום שמשמעותו פגיעה באדם אחר, על רקע בחינת מעשיו הקודמים של הנאשם, מובילה למסקנה שהחלטת המאשימה להגיש נגדו כתב אישום בנסיבות האמורות היא החלטה שהינה, לכל הפחות, סבירה בהחלט.

הרביעי, פסילת כתב האישום אך מן הטעם שמדובר בעבירת איומים יחידה הינה תוצאה שאיננה סבירה, זאת משני טעמים. האחד, הדבר יוביל למחיקת כתבי אישום רבים נוספים בהם הוגש כתב אישום על עבירת איומים בלבד. השנייה, הדבר ימנע מהמאשימה להגיש מעתה כתבי אישום על עבירת איומים כשהיא עומדת לבדה. למיטב הבנתי לא לכך כיוון בית המשפט העליון בהחלטתו בעניין קמארי, והדבר אף לא מעוגן במילות החוק.

6. בעניין זה יש לשוב ולהזכיר שהמשיבה נהנית מחזקת התקינות, לפיה רשויות האכיפה והתביעה עושות מלאכתן ביושר ובהגינות [ראו: בש"פ 5221/08 מוחמד נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (1.9.2008); ראו והשוו: בש"פ 683/15 הירשמן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (5.2.2015)]. על המבקש לסתור את החזקה, בהקשר הטענה שלפנינו, להצביע על התנהגות מפלה ולא שוויונית ביחס לאותה קבוצת שוויון וביחס למקרים דומים. עוד נקבע, שלצורך ביסוס טענה של אכיפה בררנית, אין די בהצבעה על דוגמא בודדת [ראו דעת הרוב בפסקה 4 לפסק דינו של הנשיא א. גרוניס ברע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פולדי פרץ ואח' (10.9.2013)].

הנאשם לא עמד בנטל זה, ועל כן דינה של הבקשה לביטול כתב האישום להידחות.

במאמר מוסגר אציין שלצורך ביסוס טענות ההגנה, הוגש מטעמה ת"פ 2931-11-17 של בית משפט השלום בפתח תקווה. ואולם, מאחר שמדובר בהכרעת דין עליה הוגש ערעור מטעם המדינה, אין בכוונתי להתייחס אליה במסגרת הכרעת הדין בתיק זה.

האם הוכח היסוד הנפשי הנדרש להוכחת העבירה

7. סעיף 192 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

המאיים על אדם בכל דרך שהיא, בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים.

8. המבחן לפיו ייקבע האם תוכנו של ביטוי עולה כדי איום, הינו המבחן האובייקטיבי של האדם הסביר, במסגרתו נדרש בית משפט לבחון האם יש בדברים שנאמרו כדי להטיל אימה בליבו של אדם רגיל מהיישוב בנסיבותיו של האדם שנגדו הופנה האיום [ע"פ 5498/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה כ"ד (6.4.11), (להלן: עניין פלוני)]. בחינת תוכנו של הביטוי אינה מתבצעת בחלל ריק, אלא על רקע מערך נסיבותי קונקרטי, שבגדרו ייתן בית משפט דעתו, בין היתר, לאופן מסירת הביטוי, לאופן שהוא נקלט ולמסר שהיה גלום בו. היסוד העובדתי בעבירת האיומים מתבטא בעצם האיום, בכל דרך שהיא, לפגוע שלא כדין באחד או יותר מהאינטרסים החברתיים שהעבירה נועדה להגן עליהם - שלווה נפשו, בטחונו וחירות פעולתו של הפרט - ומחייב את בית משפט לבצע איזון ביניהם לבין חופש הביטוי. היסוד הנפשי שבעבירה דורש כוונה מצד המאיים להפחיד אדם או להקניטו. המונח "הקנטה" פורש כ"הרגזה מתגרה ברמה המקבילה להפחדה; לא ברמת 'עֲצָבון' גרידא" (עניין פלוני, פסקה כ"ה). עוד נקבע שלשם קיום היסוד הנפשי די בהוכחת מודעות ברמת הסתברות גבוהה, עד כדי קרבה לוודאות, כי הביטוי המאיים עלול להפחיד או להקניט את קולט האיום [רע"פ 2038/04 לם נ' מדינת ישראל (4.1.2006); ע"פ 3140/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (30.4.12)].

9. במקרה שלפני, אין מחלוקת, כאמור, בדבר התקיימותו של היסוד העובדתי של העבירה.

אשר ליסוד הנפשי, טענת הנאשם לפיה הדברים שאמר הינם בגדר "נבואה" הינה טענה מקורית, שאם להודות על האמת, לא נשמעת באופן תדיר באולמות בית המשפט. חרף מקוריותה של הטענה, ובעיקר על רקע חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה, שקלתי בכובד ראש את טענת הנאשם.

כבר עתה אומר, ובכך אקדים את המאוחר, שלאחר שבחנתי את דברי הנאשם כלפי נציגת השירות ואת ההקשר בהם נאמרו, ובהסתמך על המבחן האובייקטיבי, מצאתי שלא מתעורר במקרה זה ספק סביר לכך שמדובר בדברים שנאמרו מתוך כוונת הנאשם להפחיד או להקניט את נציגת השירות, על רקע כעסו ותסכולו מאופן הטיפול בו.

10. אפתח בגרסת הנאשם, אותה מצאתי כגרסה שאיננה עקבית, עובדה שיש בה כדי לפקפק באמינותה. ואולם,

על אף השוני בגרסאות שמסר הנאשם, בלטה המטרה לשמה התקשר לבזק: קידום הטיפול בבעיותיו אל מול החברה באמצעות השמעת דברי האיום.

על אף שהבהיר מספר פעמים במהלך עדותו שמעשיו לא היו מתוכננים, מצאתי שלא כך הם פני הדברים.

הנאשם הסביר שהוא נתקל ב"קיר אטום" בהתנהלותו מול חברת "בזק" בנוגע לתקלות חוזרות ונשנות בהן הוא נתקל, וכי בעיותיו לא נפתרו גם כאשר פנה למחלקת פניות הציבור. תחושת התסכול של הנאשם מדרך הטיפול בו הייתה כה עזה, עד שלדבריו "כבר לא הייתה דרך לפתור את זה" (פרוט' עמ' 22 ש' 28-31). בהמשך סיפר שנוכח התנהלות החברה, חש "כעס. כעס רב. תסכול, חוסר אונים" (פרוט' עמ' 23 ש' 23). בחקירתו הנגדית אישר הנאשם שרצה להשיג "תיקון" של בזק, שכן לדבריו לא יתכן שכך החברה תתייחס ללקוחותיה (פרוט' עמ' 27 ש' 13).

אמירתו של הנאשם משקפת תחושה חזקה, שעל פי הנראה לא נאמרה מן השפה אל החוץ. כפי שניתן להיווכח, את כעסו על החברה ביטא הנאשם כבר במהלך חקירותיו במשטרה, תוך שהסביר את הסיבות לכך (ת/1 ש' 29, 36; וכן ת/2 ש' 9-10: "הכעס שהצטבר בעקבות שנים של שירות לקוי שנים של חוסר טיפול בבעיות והעובדה שבזק נוקטת בענישה ובכוחניות לכפות תשלום").

11. על כוונותיו האמתיות של הנאשם ניתן ללמוד גם משיחתו עם קב"ט החברה לאחר האירוע (נ/1), בה הבהיר הנאשם לקב"ט כי באמצעות אותה אמירה אכן השיג את מבוקשו ("אתה מכיר שיטה אחרת?" ובהמשך - "בסיכומי של דבר, שורה תחתונה הגעתי לרמת הסמנכ"ל בלי לכתוב את ההודעה באתר, אמנם דרך קצת קיצונית...").

12. יש לציין שבשום שלב של שיחת האיום לא אמר הנאשם למוקדנית שמדובר ב"נבואה". מ-ת/4 עולה שמיד בפתח השיחה, אמר הנאשם למוקדנית, בקול תקיף ונחרץ, שיש לו מסר למנכ"ל שיתכונן לאבד ילד. הנאשם חזר על דבריו גם כאשר המוקדנית ביקשה לוודא שהיא שמעה נכון את שאמר לה, לאחר שהשמיע את דבר האיום. במקום להבהיר שמדובר ב"נבואה", חזר הנאשם פעם נוספת על דבריו: "ש(המנכ"ל) יתכונן לאבד ילד", ומשהבהירה לו המוקדנית שהשיחה מוקלטת, שאל אותה אם היא רוצה לשמוע את הדברים שאמר פעם נוספת.

13. משחלף זמן ממועד ביצוע העבירה וממועד החקירה, לאחר שככל הנראה הבין הנאשם שגרסתו בעייתית, ניסה להסביר שדברי האיום נאמרו בתגובה לכך שהמוקדנית צחקה או גיחכה על דבריו. הסבר זה יש לדחות ממספר סיבות. האחת, לא מצאתי שנשמע קול צחוק או גיחוך בדבריה של המוקדנית, כאשר כזכור דבר האיום נאמר כבר בפתח שיחתם (ת/4). השנייה, בבית המשפט אישר הנאשם שהוא תכנן להתקשר ולאיים על מנכ"ל בזק (עמ' 25 ש' 29-30), אם כי גרסתו זו שונה מגרסה שמסר במקומות אחרים בעדותו (למשל - פרוט' עמ' 25 ש' 15, 27). ברי כי תכנון מוקדם אינו עולה בקנה אחד עם הערה ספונטנית שנאמרה מיד לאחר שלטענתו שמע את ה"גיחוך".

14. נוסף על כך, חזר בו הנאשם בשלב מסוים מגרסת ה"נבואה", וטען שמדובר ב"משאלת לב" (פרוט' עמ' 25 ש' 20; עמ' 26 ש' 12).

15. הנאשם סתר את עצמו פעמים רבות, כאשר מצד אחד אמר שהתקשר כדי "להודיע" על שעתיד להתרחש,

כלומר, אמירה מתוכננת שאינה ספונטנית, כאשר מיד לאחר מכן, כאשר נשאל מתי ראה את הנבואה הזו, ענה "על המקום", כלומר אמירה ספונטנית (פרוט' עמ' 28 ש' 30 ואילך). בהמשך סתר הנאשם את עצמו פעם נוספת, כאשר אמר שזה "קדח לו בראש" לפני השיחה (פרוט' עמ' 29 ש' 4).

16. על מנת לבסס את גרסתו כי דבריו היו בגדר "נבואה", סיפר הנאשם על שתי דוגמאות מהעבר בהן הצליח לנבא מאורעות שאכן התרחשו בהמשך (פרוט' עמ' 24). האחת, בה סיפר לשכנתו שנחל איילון יוצף פעם נוספת, לאחר שהנחל הוצף, ולאחר שמהנדסים הבטיחו שלאחר שיפוצ שנערך בנחל לא תהיה הצפה נוספת. הדוגמא השנייה הייתה אמירתו לגרושתו שראש הממשלה המנוח יצחק רבין ז"ל יירצח בתוך חצי שנה, לאחר ששמע ראיון עמו בטלוויזיה.

ואולם, דווקא הדוגמאות אותן סיפק הנאשם, מעמידות בסימן שאלה את נכונות דבריו במקרה שלפנינו. עינינו הרואות, שכאשר הנאשם "מתנבא", הוא מספר על כך בדרך שונה בתכלית מהדרך בה התבטא במקרה זה. בשונה מ"נבואותיו" בעבר, הפעם לא סיפר הנאשם לאדם אותו הוא מכיר כי דבר מה נורא ברמה הלאומית עתיד לקרות, והדברים אף לא נאמרו בעקבות חדשות ששמע. כל שביקש הנאשם הוא להעביר, באמצעות אדם אחר, לאדם שעתיד להיפגע מסר אישי על אירוע שצפוי לפגוע באותו אדם באופן אישי.

על כך יש להוסיף שהנאשם הסכים עם הטענה שפעל בקיצוניות (פרוט' עמ' 27 ש' 13), וכי שאף לכך שיקרה משהו כתוצאה מאמירת הדברים (פרוט' עמ' 28 ש' 3). הסכמתו זו אף היא אינה מתיישבת עם גרסת ה"נבואה".

17. הנאשם שב ואמר שלא הייתה לו כוונה לפגוע במנכ"ל בזק, אולם בכך אין כל רבותא, שכן מטרת הנאשם הייתה להפחיד ולהביא לשינוי בטיפול החברה בענייניו, מטרה שהושגה לאחר שהמוקדנית, שהעידה על כך שהייתה מזועזעת ומפוחדת מהדברים ששמעה, פנתה למנהלת שלה שפנתה למשטרה ולקב"ט.

עוד מצאתי שאין משמעות לעובדה שבאותו מועד בו נאמר האיום, כיהנה בחברה מנכ"לית ולא מנכ"ל. לצורך הוכחת יסודות העבירה לא נדרש שהנאשם יכיר באופן אישי את מושא האיום, ודי בכך שציין את תפקידו בחברה או את מעמדו. כפי שעולה מעדותה של המוקדנית, הדבר אף לא הפחית ממידת האימה שחשה כתוצאה מהדברים ששמעה, כאשר ידעה שהדובר מתכוון לפגוע בילד של אדם, אך בשל העובדה שהוא הגורם הבכיר ביותר בהנהלת החברה.

מהמקובץ עולה שלנאשם הייתה מטרה בשיחה וכי הוא התכוון להפחיד או להקניט את בת שיחו.

לפיכך, מצאתי שעלה בידי המאשימה להוכיח את נסיבות העבירה.

האם עומדת לנאשם ההגנה בדבר זוטי דברים?

18. סעיף 34ז לחוק העונשין קובע כדלקמן:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך"

במרוצת השנים פירשה הפסיקה את תחולתו של הסייג בצורה מצומצמת, תוך שקבעה אמות מידה לבחינתו. ראו, לדוגמא, דברי השופט א. א. לוי בע"פ 7829/03 מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ ואח', פסקה 34 (14.7.2005) (להלן: עניין אריאל), אליו הפנתה ב"כ הנאשם:

"... הסייג בדבר זוטי דברים יופעל במשורה ובמקרים חריגים, והכוונה היא לאותם מקרים בהם מידת האנטי-חברתיות הנובעת מן המעשה כה זניחה, עד שהיא כמעט ואינה נראית" (ההדגשות אינן במקור - ע.מ.)

ובפסקה 26:

"הנה כי כן, אף על פי שהסייג בדבר "זוטי דברים" אינו מונה רשימה של מקרים הבאים בגדרו, הרי שהמגמה העולה מן הפסיקה היא שיש להחילו בזהירות תוך בחינת נסיבותיו של כל מקרה ומקרה. בבואו לבחון מעשה שנתמלאו בו כל יסודות העבירה ישאל בית המשפט את עצמו אם מעשה העבירה הצמיח מידה מזערית של סכנה לציבור. תשובה שלילית תחייב את המסקנה שהשפעתו של המעשה על החברה היא כה מזערית, עד שאין זה ראוי להכתיב את מבצעו בהרשעה בפלילים. לשיטתי, מגמה זו ראויה היא. אל לנו לשכוח כי הכלל בדבר זוטי דברים הוא אך סייג לאחריות הפלילית, ומשכך, אין הוא בבחינת הכלל, אלא החריג... יתרה מזאת, מידת הזהירות בהחלתו של הסייג נדרשת גם מן הטעם שמא ירוקנו מתוכן עבירות הנתפסות כ"קלות" מאחרות. עם זאת נקיטת זהירות בהחלתו של הסייג אינה מונעת, לגישתי, פרשנות שתבחן בין מכלול השיקולים גם את נסיבותיו האישיות של המבצע. שכן, יש שהשפעתן של נסיבות אלו תשנה את התמונה מן הקצה אל הקצה, והרשעתו לאורן לא תשרת כל מטרה ראויה." (ההדגשות אינן במקור - ע.מ.)

19. במקרה שלפנינו, מצאתי שאופן מסירת הביטוי, האופן בו הביטוי נקלט באזניה של נציגת השירות, והמסר הקשה שהיה גלום בו, פגעו פגיעה קשה באינטרסים החברתיים שהעבירה נועדה להגן עליהם - שלווה נפשו, בטחונו וחירות פעולתו של הפרט (עניין פלוני לעיל), ומשכך אין מעשיו של הנאשם חוסים תחת הגנת זוטי הדברים.

20. בעניין אריאל התייחס, כאמור, השופט א. לוי, בין היתר, לאפשרות ההתחשבות בשאלה "מיהו העושה" לצורך בחינת תחולתה של הגנת זוטי הדברים. הגם שמדובר בהערת אגב בלבד, הרי שמאחר שנטענה על ידי ההגנה, מצאתי להתייחס אליה בקצרה. הנאשם שלפני אובחן לאורך השנים כחולה במחלת נפש. משכך הופסקו הליכים משפטיים שהתנהלו נגדו והוא אושפז לתקופות שונות, בין אם במסגרת ההליך הפלילי ובין אם מכוחה של הוראת אשפוז אזרחית לצורך איזון מצבו. האם בשל מצבו זה של הנאשם יש לקבוע כי מעשיו חוסים תחת הגנת זוטי הדברים? סבורני שגם על

שאלה זו יש להשיב בשלילה, וכי מצבו הנפשי של הנאשם אינו אמור להקנות לו "הנחות" שונות ביחס לנאשמים אחרים. אין חולק על כך שבהתאם לחוות הדעת הפסיכיאטרית, נמצא הנאשם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו. מכאן, שהנאשם הבין את אשר הוא עושה בשעת המעשה. כפי שציינתי לעיל, גם מדברי הנאשם עצמו, ועל אף ניסיונו להסתיר זאת, מצאתי גם במהלך המשפט שהנאשם היה מודע להשלכות השונות של מעשיו. גם אם לא הבין עד תום את המשמעויות המשפטיות של עבירת האיומים, הרי שחוסר הבנה זה לא נבע ממצבו הנפשי, והוא "משותף" לנאשמים רבים.

21. בשולי הדברים מצאתי להתייחס לטענה נוספת שהועלתה מטעם ההגנה, הנוגעת לחקירתו בניגוד לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התסס"ו-2005. אין חולק על כך שחקירתו הראשונה של הנאשם (ת/1) לא תועדה כנדרש בסעיף 10(א) לחוק זה, וכי הנאשם לא נחקר על ידי חוקר מיוחד. אין חולק על כך שהנאשם סובל מבעיות נפשיות וכי חוקרי המשטרה היו אמורים לראות זאת מעיון ברישומי הפלילי, בו מצוין שבשלושת ההליכים פליליים שנוהלו נגד הנאשם הופסקו ההליכים המשפטיים נגדו, לאחר שנמצא שהוא אינו כשיר לעמוד לדין מפאת מחלת נפש ממנה סבל.

נוסף על כך אין מחלוקת על כך שלאחר שהתגלתה הטעות שנעשתה בחקירתו הראשונה, נחקר הנאשם פעם נוספת, עשרה ימים לאחר מכן, הפעם תוך תיעוד החקירה במערכת ענבל, כאשר בתחילת החקירה הוקראו לו השאלות והתשובות מחקירתו הראשונה והוא נתבקש לאשר את דבריו (הפעם בהקלטה).

בשים לב לאמור, הטרוניה שהביעה ב"כ הנאשם בדבר התנהלות המשטרה הינה במקומה, כאשר מצופה היה שאת החקירה הראשונה ינהל חוקר מיוחד, הבקיא בהוראות החוק, ולא חוקרת מתלמדת, שלא הייתה ערה לדרישות החוק בנסיבות העניין. עם זאת, בחקירתו השנייה, שכאמור תועדה, אישר הנאשם את כל שאמר בחקירתו הראשונה, תוך שהוסיף פרטים והסברים נוספים על שאמר קודם לכן. על כך יש להוסיף שכל שהדבר נוגע ליסוד העובדתי של העבירה, הרי שזו מתועדת, וממילא אין לנאשם כל השגה על תוכנה. אשר להסבריו של הנאשם להתנהגותו, הרי שלא נטענה כל טענה בדבר התקיימותו של פער בין גרסתו במשטרה בחקירתו הראשונה, לבין גרסתו בחקירתו השנייה, לבין גרסתו בתשובה לאישום ועדותו בבית המשפט. על כך יש להוסיף שבסופו של יום נמצא שביום ביצוע העבירה, עבור דרך חקירותיו במשטרה ועד יום ביצוע הבדיקה על ידי הפסיכיאטר, מצבו הנפשי השתפר, הוא ידע להסביר את עצמו ואת כוונותיו ומכאן שהגנתו לא נפגעה.

יחד עם זאת, יש לקוות שהיחידה החוקרת תפיק לקחיה מהתנהלות החקירה במקרה זה, ובפרט הצורך לבדוק האם חשוד המובא בפניה הינו חשוד לגבי חלות הוראות חוק מיוחדות הדורשות הערכות חקירתית מיוחדת.

22. מכל המקובץ מצאתי שעלה בידי המאשימה להוכיח את יסודות העבירה ואני מרשיע את הנאשם בעבירת האיומים שיוחסה לו.

